

En quines condicions estudien els joves universitaris a Europa?

Presentació del nou informe Eurostudent V - Les condicions socioeconòmiques dels universitaris europeus

11 de març de 2015

9.00 – 14.00h

Palau Macaya

Passeig de Sant Joan, 108 - Barcelona

18.30h

Cercle d'Economia

Provença, 298 - Barcelona

CONCLUSIONS

De la posada en comú de les reflexions dels tres grups de treball, se n'han tret un seguit de propostes de tipus pràctic.

En primer lloc, ha semblat convenient destacar que la funció del sistema d'universitats públiques és distribuir de manera justa els recursos de la formació superior. A la nostra societat la formació es rendibilitza de manera molt exagerada al llarg de la vida, de manera que és important garantir un sistema que garanteixi la igualtat d'oportunitats en l'accés a aquesta formació superior.

Per altra banda, tota diagnosi de la situació actual o prognosi de propostes ha de tenir en compte cinc factors clau que estan incidint en la realitat de les nostres universitats i els seus estudiants:

- La confirmació de que el perfil de l'estudiant universitari ha canviat molt en els darrers anys.
- L'impacte que ha tingut la recent crisi econòmica sobre les condicions econòmiques de les famílies.
- Els efectes de les polítiques de reducció de despesa pública, vinculades a la situació econòmica.
- Les característiques de l'arquitectura dels títols universitaris i el disseny dels itineraris formatius.

Amb la col·laboració de:

- L'observació de que la majoria de sistemes d'informació i orientació pels estudiants universitaris son poc aprofitats, en general, per aquells estudiants que més ho necessiten.

Tenint en compte aquests factors, i la diagnosi que s'ha fet per part dels grups de treball, s'han resumit les aportacions a través de deu línies d'actuació concreta proposades:

- 1) Molts dels factors i circumstàncies que generen situacions de desavantatge, provenen de molt abans de que els estudiants accedeixin a la universitat. Per això és important, amb polítiques proactives, accions puguin generar la captació d'estudiants amb menor probabilitat d'estudiar i evitar situacions de desigualtats ja a edats primerenques.
- 2) Per a un adequat procés d'adaptació dels estudiants a la universitat és molt important una adequada orientació acadèmica. Però no sols acadèmica. També al tenir en compte la captació dels estudiants amb menor probabilitat d'estudiar, les accions proactives per combatre diferències de gènere, les polítiques d'atenció a la diversitat, o l'acompanyament dels estudiants de cara a la seva inserció en el marcat laboral. En aquest sentit, cal conrear especialment el sentit de pertinença a una facultat tenir cura de l'aspecte socialitzador de la universitat, i evitar una experiència universitària tangencial.
- 3) Tot apunta a que el primer curs dels estudiants a la universitat és un curs clau en el procés formatiu. Per tant, cal posar els mitjans per facilitar una adequada adaptació i aprofitament d'aquest primer curs. Polítiques com encarregar la docència als professors més qualificats i promoure la creació d'equips docents de professorat de primer any poden tenir efectes molt positius.
- 4) És recomanable conèixer millor les característiques i perfil específic dels estudiants a cada branca o titulació. La coneixença de la diferent composició social és condició necessària per fer propostes d'acció eficients i ha de permetre adaptar les polítiques d'atenció a la diversitat a cada realitat concreta.
- 5) Revisar els sistemes d'informació i orientació per a que siguin més personalitzats i s'adaptin a les necessitats dels estudiants. Per això és molt important treballar per millorar la relació entre la universitat i els centres d'ensenyament secundari i potenciar plans d'orientació acadèmica i professional al llarg de la carrera.
- 6) La selecció de polítiques i accions concretes s'hauria de basar en un millor coneixement de la realitat dels estudiants, de les condicions socials i econòmiques del seu entorn, i de les seves condicions de vida. Aquest millora en la informació disponible, a més d'una recerca amplia sobre l'experiència d'altres països en relació al que millor els ha funcionat, és altament recomanable.
- 7) El procés d'implantació de l'Espai Europeu d'Educació Superior al nostre país no ha aconseguit

Amb la col·laboració de:

esborrar alguns tòpics totalment esbiaixats. Un d'aquests és l'excessiu pes que li seguim donant, de manera col·lectiva, a la classe presencial. Està clar que aquesta és una visió massa restrictiva, incompatible amb un model on el centre del procés d'ensenyament i aprenentatge sigui l'estudiant. Però una cosa són les paraules i l'altra els fets. I, de facto, en el disseny de les titulacions actuals segueix pesant encara molt aquesta assistència a classe. I els estudiants segueixen prioritant aquesta assistència en detriment d'altres activitats d'aprenentatge que, si bé no poden substituir la classe, si que són també necessàries. En definitiva, caldria impulsar mesures per reequilibrar les hores de dedicació dels estudiants amb un adequat equilibri entre hores d'interacció presencial, hores d'aprenentatge guiat i hores d'aprenentatge autònom.

8) El sistema universitari ha tendit, de forma natural, i fruit de la legislació i directrius, a afavorir l'existència d'un conjunt d'universitats amb característiques molt semblants entre si. Però, amb una visió de conjunt, en un entorn amb perfils d'accés i d'estudiants diferents, amb necessitats diferents, tindria més sentit que mai un mapa universitari amb unes universitats més diferenciades entre si, amb unes característiques, una oferta formativa, i uns itineraris adreçats a estudiants en condicions diferents aprofitant les possibilitats actuals de les tecnologies al servei de l'aprenentatge i el coneixement. Això requereix una regulació i unes directrius i plans de finançament més flexibles.

9) Encara està molt arrelada a la nostra societat la visió de que els estudis superiors han de ser incompatibles amb la seva simultaneïtat amb altres activitat com pot ser l'activitat laboral. Aquesta imatge de l'estudiant universitari a temps complet ja no s'adapta a molts dels nostres estudiants des del moment que, tal i com s'ha comentat, ha anat canviant el seu perfil d'accés. En aquest sentit, cal reivindicar i valoritzar la condició de l'estudiant a temps parcial. Perquè això permetria l'accés als estudis superiors a més gent, disminuiria l'efecte d'alguns dels factors que generen desigualtats en l'accés, i augmentaria l'èxit dels resultats acadèmics globals.

10) Les expectatives que tenen sobre la formació superior els estudiants i les seves famílies, sovint no coincideixen amb les expectatives que tenen les institucions que després han d'aprofitar la formació dels titulats ni amb la visió que té la pròpia universitat en el moment de dissenyar els plans d'estudis i els itineraris formatius. Per això cal reclamar noves fores d'implicar més i millor als agents externs en el disseny dels títols.

Amb la col·laboració de:

